

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ZSO nr 14 w Gliwicach

I. Obowiązujące akty prawne dotyczące doradztwa zawodowego w szkołach i udzielania uczniom pomocy wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Celem doradztwa zawodowego realizowanego w szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu.

Doradztwo zawodowe realizowane w ZSO nr 14 w Gliwicach ukierunkowane jest na:

- rozwijanie kompetencji karierowych ucznia
- wspieranie kompetencji doradczych nauczycieli
- wspieranie kompetencji doradczych rodziców
- wykorzystywanie lokalnych zasobów dla wspierania procesów decyzyjnych ucznia w zakresie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej

Cele ukierunkowane na ucznia:

- **Poznanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- **Poznanie świata zawodów i rynku pracy**, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- **Rozwijanie umiejętności uczenia się oraz poznawania rynku pracy**, m.in.: znajomości systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.
- **Przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy** – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- **Rozwijanie kompetencji miękkich**, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- **Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej**

Cele ukierunkowane na nauczycieli:

- Budowanie zaangażowania w zakresie realizowania procesów wspierania decyzji edukacyjnych i zawodowych ucznia
- Przekazywanie aktualnej wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- Informowanie o źródłach dotyczących informacji na temat ofert edukacyjnych i doradczych na terenie miasta Gliwice, Zabrze

Cele ukierunkowane na rodziców:

Przekazywanie aktualnych informacji na temat:

- systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- ofert gliwickich i zabrzańskich szkół ponadpodstawowych
- procedur rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych

Udzielanie wsparcia:

- w procesie rozpoznawania predyspozycji zawodowych ucznia
- w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez ich dziecko
- w poszukiwaniu aktualnych i rzetelnych merytorycznie źródeł informacji

Formy pracy

- obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII
- lekcje z wychowawcą
- lekcje na poszczególnych przedmiotach kształtujące kompetencje uczniów
- warsztaty doradcze realizowane we współpracy z sojusznikami
- spotkania z ekspertami
- wycieczki zawodoznawcze
- formy wizualne – strona internetowa szkoły, gazetki

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU ORAZ TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS 0 –VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności

Treści Programowe z zakresu Doradztwa Zawodowego dla Oddziałów Przedszkolnych w Szkole Podstawowej

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Proponowane tematy do realizacji:

1. Co lubię robić, moje zainteresowania, hobby – rozmowy z dziećmi, prezentowanie w grupie ulubionych czynności, zainteresowań - Festiwal Talentów
2. Zawody wokół nas, nazywanie zawodów, czym zajmują się ludzie, którzy są wokół nas, co robią, – rozmowy z dziećmi
3. Etapy edukacji, jakie znamy rodzaje szkół, do jakich chodzi nasze rodzeństwo, osoby z najbliższego otoczenia – rozmowa z dziećmi
4. Kim chcę być w przyszłości – rozmowa, rysunek

Czas realizacji: w trakcie roku szkolnego, w bieżącej pracy z dziećmi

Osoby realizujące: wychowawcy we współpracy z doradcami zawodowymi, pedagogiem, psychologiem

Szczegółowe cele programu doradztwa zawodowego na poszczególnych etapach edukacyjnych:

Klasy I-III

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej
- Kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień
- Rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 Opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 Prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 Podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

- 1.4 Podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 Podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 Odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 Podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 Opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 Omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 Opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 Posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 Uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 Wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 Wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 Opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 Planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 Próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I-III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej. Zajęcia realizowane są na podstawie zatwierdzonych programów dla klas I – III w danym roku szkolnym.

Tab.1. Edukacja wczesnoszkolna

Klasa	Tematy	Formy i sposoby realizacji
I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Minikomisariat - praca policjanta 2. Wywiad z weterynarzem 3. Spotkanie z górnikiem 4. Etnograf - wykonanie atlasu etnograficznego 5. Detektyw- film " Misja YETTI" 6. Kto pracuje w teatrze? 7. Kim będę w przyszłości? 8. Jakie zawody wykonują nasi rodzice? 9. Poznajemy nowe zawody- mikrobiolog, optyk, adwokat, diabetolog, paleontolog. 10. Czym zajmuje się TOPR I GOPR? 11. Jak Wojtek został strażakiem – praca strażaka 12. Lubię to – każdy ma swoje zainteresowania 13. Gala talentów – jesteśmy mistrzami! 14. Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan? – Kim chcę zostać w przyszłości? 	<p>pogadanka, scenki tematyczne Barbórka w szkole projekt film, wyjście do kina, teatru zaproszenie rodziców pogadanka</p> <p>pogadanka wycieczka do straży pożarnej, pogadanka prezentowanie własnych zdolności pogadanka</p>
II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapamiętaj te zasady. Służby ratunkowe i telefony alarmowe – praca policjanta, strażaka, ratownika medycznego 2. Wybory w klasie. Rola przewodniczącego klasy. Cechy dobrego przewodniczącego. 3. Mali bohaterowie na podstawie czytanki „Rozmowa z ratownikiem z Centrum Powiadomienia Ratunkowego 4. Zbieramy plony jesienią. Praca rolnika wczesną jesienią. 5. Sztuka użytkowa- tkactwo na podstawie tekstu „Nić Ariadny” 6. Szkolna akademia - Dzień Edukacji Narodowej. Praca nauczyciela 7. Sztuka użytkowa – hafciarstwo. 8. Co mówi meteorolog. Praca meteorologa oraz prezentera pogody. Rozpoznawanie przyrządów meteorologicznych. Przepowiadanie pogody 9. Na ratunek. Praca ratowników górskich. 10. Gdyby cofnąć czas-zawody: stolarz, tapicer, antykwariusz 11. Alpinista. Zawód czy pasja? O miłości do gór. 12. Kim będę, gdy dorosnę? 13. Czarne bogactwo. Poznanie ciężkiej pracy górników. Wycieczka do Zabytkowej kopalni Srebra. 14. Tajemnica Krzywego Lasu - Korzystanie z różnych źródeł wiedzy. Poznanie sposobu wydobywania się ludzkiego głosu. Słuchanie głosów polskich śpiewaczek i śpiewaków operowych – rozwijanie zainteresowań wokalnie – muzycznych. 15. Każdy z nas jest wyjątkowy - Podawanie przykładów swoich mocnych stron w różnych obszarach, opisywanie własnych zainteresowań i określanie, w jaki sposób można je rozwijać. 	<p>pogadanka, scenki tematyczne wybory w klasie</p> <p>wyjście na ogródki działkowe, pogadanka</p> <p>praca z tekstem</p> <p>przygotowanie i udział akademii, prezentacja ,pogadanka projekt, pogadanka, obserwacja natury</p> <p>pogadanka pogadanka, pokaz</p> <p>pogadanka, projekt pogadanka, rozmowa przygotowanie i udział w akademii, wycieczka pokaz, prezentacja, wyjście na koncert, wizyta w operetce</p> <p>pogadanka</p>

	<p>16. Moja mała ojczyzna - Architektura jako forma sztuki użytkowej – praca architekta oraz innych zawodów budowlanych.</p> <p>17. Kim zostanę w przyszłości. Zabawy i wróżby andrzejkowe m.in. Kim zostanę w przyszłości? Podawanie nazw zawodów, które się wylosowało i porównywanie ich z własnymi marzeniami. Opisywanie podstawowej specyfiki pracy w wybranych zawodach oraz odgrywanie różnych ról zawodowych w zabawie.</p> <p>18. Współpraca się opłaca. Czytanie ze zrozumieniem tekstów o współpracy. Korzyści wynikające z pracy zespołowej.</p> <p>19. Projekt fasolka. Sposoby uczenia się. Metoda projektu jako forma pracy zespołowej.</p> <p>20. Z wizytą u zegarmistrza. Poznanie nazw zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisywanie podstawowej specyfiki pracy w wybranych zawodach.</p> <p>21. Wit Stwosz – przedstawiciel najwybitniejszych artystów rzeźbiarzy w Polsce. Rozwijanie zainteresowań plastycznie – technicznych.</p> <p>22. Zachęcanie uczniów do brania udziału w różnych konkursach.</p> <p>23. Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan? - opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić.</p> <p>24. Bravo ja! Prezentacja własnych talentów - prezentuje swoje zainteresowania na forum</p>	<p>pogadanka, wycieczka, projekt-album</p> <p>odgrywanie ról, scenek</p> <p>praca z tekstem, pogadanka</p> <p>pogadanka, projekt</p> <p>pogadanka, wyjście do zegarmistrza</p> <p>pogadanka, pokaz reprodukcji, wycieczka</p> <p>praca własna dzieci</p> <p>prezentacja</p>
<p>III</p>	<p>1. Rola Konstytucji, Prezydenta, Sejmu, Senatu, rządu w funkcjonowaniu naszego państwa</p> <p>2. Sposoby uczenia się i zapamiętywania informacji. Praca pedagoga i jego rola w poznawaniu przez uczniów swojego sposobu uczenia się.</p> <p>3. Rośliny zbożowe, okopowe, oleiste i włókniste. Praca rolnika. Organizacja święta pieczonego ziemniaka dla uczniów klas 1-3.</p> <p>4. Droga od ziarenka do bochenka. Poznanie pracy piekarza i innych zawodów związanych z powstawaniem chleba. Rozmowa na temat oszczędzania żywności.</p> <p>5. Gdzie słyszymy muzykę? - wypowiedzi uczniów. Słuchanie utworów Fryderyka Chopina. Rozpoznawanie rodzajów instrumentów muzycznych.</p> <p>6. Fryderyk Chopin. Jak rozwijają się zainteresowania?</p> <p>7. Zawody wykonywane pod ziemią. Szacunek do pracy wykonywanej przez innych ludzi. Wycieczka do kopalni soli w Wieliczce.</p> <p>8. Praca górnika. Ślązacy – mieszkańcy Śląska i ich kultura, gwara i zwyczaje. Pracowitość i uczciwość wartościami w życiu człowieka. Różnice kulturowe mieszkańców Polski. Oglądanie przedstawienia z okazji Barbórki.</p>	<p>pogadanka</p> <p>pogadanka, przygotowani i udział w spotkaniu</p> <p>pogadanka, prezentacja, wycieczka tematyczna, prezentacja dźwiękowa, wycieczka na koncert, występy uczniów</p> <p>pogadanka</p> <p>Barbórka, wycieczka po okolicy, album ze zdjęciami</p> <p>pogadanka, akademia, wycieczka, prezentacja, spotkanie</p>

<p>9. Wywiad z himalaistką Kingą Baranowską. Podkreślenie cech i umiejętności himalaisty. Zasady zachowania na górskich szlakach. Poznanie pracy himalaisty</p> <p>10. Spotkanie autorskie w MBP z pisarką. Opowiadanie pisarki o tworzeniu, powstawaniu książek</p> <p>11. Czytanie wiersza „List do Andersena”. Postać pisarza, jego cechy.</p> <p>12. Oglądanie przedstawienia teatru Wit Wit „Bałwany chcą odmiany”.</p> <p>13. Tworzenie teatru w szkole. Zawód aktor, reżyser, scenarzysta, scenograf. Udział dzieci w kółku zainteresowań.</p> <p>14. Straż pożarna – wyposażenie wozu strażackiego, strój strażaka, zadania straży pożarnej.</p> <p>15. Zasady ewakuacji w szkole. Rozpoznawanie znaków ochrony przeciwpożarowej i ewakuacyjnych. Przypomnienie ważnych numerów alarmowych. Zasady zgłaszania wypadku-zdarzenia. Udzielanie pierwszej pomocy.</p> <p>16. Rozmowa na temat wolontariatu, wolontariuszy. Udział w licznych akcjach charytatywnych organizowanych w szkole.</p> <p>17. Obejrzenie filmu z cyklu „Ginące zawody – garncarz”. Rozmowa na temat filmu. Czytanie informacji „W pracowni garncarskiej”. Układanie odpowiedzi na pytania.</p> <p>18. Opieka nad zwierzętami. Spotkanie z przyrodnikiem lub nauczycielem przyrody – rozmowa na temat gatunków ryb. Szacunek dla przyrody.</p> <p>19. Rozmowa na temat bezpiecznej zabawy podczas ferii zimowych/letnich. Praca lekarza, fizjoterapeuty. Przypomnienie zasad wzywania pomocy i powiadamiania o wypadku. Numer pogotowia ratunkowego i numer alarmowy.</p> <p>20. Gala talentów – jesteśmy mistrzami!</p> <p>21. Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan? - opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka</p>	<p>wizyta w bibliotece, spotkanie z twórcą</p> <p>pogadanka, praca z tekstem</p> <p>przedstawienie, rozmowa</p> <p>pogadanka, udział własny dzieci w przedstawieniach, wyjście do teatru</p> <p>pogadanka, wykonanie prac</p> <p>pogadanka, pokaz i udział w zajęciach z PPP</p> <p>pogadanka, udział własny dzieci</p> <p>film, pogadanka, praca własna</p> <p>pogadanka, opieka nad domowym, wizyta w Palmiarni</p> <p>pogadanka, dyskusja, pokaz PPP</p> <p>prezentacja</p> <p>dyskusja</p>
--	---

W klasach I – III jeżeli to będzie możliwe, zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. Wydarzenia te mają być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej.

Zajęcia z doradztwa zawodowego w klasach I – III mogą również być realizowane według uznania i potrzeb nauczyciela na podstawie innych wybranych dodatkowych programów np.

- na podstawie publikacji: B. Czapla, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Propozycje dodatkowych tematów do zrealizowania:

- Brawo ja! – prezentacja własnych talentów
- Zawód moich rodziców
- Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan?
- Po co się uczyć?

Klasy IV-VI

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- Rozwijanie umiejętności uczenia się
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 Określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 Wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 Podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 Prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 Wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 Opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 Podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 Posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 Wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 Wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 Wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 Samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 Opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 Planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 Próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach IV - VI wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej z poszczególnych przedmiotów. Zajęcia realizowane są na podstawie zatwierdzonych programów dla klas IV – VI z poszczególnych przedmiotów w danym roku szkolnym. (**Tab. 2 Klasy IV – VIII**)

W roku szkolnym 2023/2024 zadania w zakresie orientacji zawodowej realizowane będą poprzez:

- Zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą. Wychowawcy wybierają temat/tematy zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.

Propozycje tematów, materiałów i programów do wykorzystania na lekcjach wychowawczych i przedmiotowych

- Publikacja: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017.

<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

- Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych
- Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?
- Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się
- Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe

Klasy VII-VIII

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów, ograniczeń, predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej i wiedzy o rynku usług edukacyjnych
- Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- Kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- Rozwijanie kompetencji związanych z procedurami rekrutacyjnymi w obszarze edukacji i rynku pracy
- Przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika

- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie, autoprezentacją
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych
- Rozwijanie umiejętności uczenia się
- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 Określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 Rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 Dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 Rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno zawodowych;
- 1.5 Rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 Określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 Określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 Wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 Wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 Uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 Analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 Wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 Dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 Charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 Analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 Analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 Charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 Określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 Dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 Określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 Identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 Planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w **klasach VII – VIII** wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej z poszczególnych przedmiotów. Zajęcia realizowane są na podstawie zatwierdzonych programów dla klas VII – VIII z poszczególnych przedmiotów w danym roku szkolnym. (**Tab. 2 Klasy IV – VIII**) oraz

- W ramach obowiązkowych 10 godzin zajęć z doradztwa zawodowego.
- Jeżeli będzie to możliwe w ramach wycieczek zawodoznawczych.
- Uczestnictwa w Targach edukacyjnych, Targach zawodów.
- Udział w dniach otwartych szkół na terenie Gliwic/Zabrza.
- Spotkań z przedstawicielami wybranych zawodów, szkół itp.
- Umożliwienie i zorganizowanie wejścia do szkoły przedstawicielom szkół ponadpodstawowych.
- Konsultacje z doradcą zawodowym, pedagogiem szkolnym na terenie szkoły.

Tab.2.Kształcenie w klasach IV-VIII SP

Przedmiot	Temat/zagadnienie	Forma i metoda realizacji	Klasa
J. polski	1. W domu - tematy związane z rodziną, zawody naszych rodziców. 2. Sztuka wygłaszania przemówień/sztuka pisania – kształtowanie umiejętności wygłaszania mowy, przemówienia, redagowania tekstów. Zawód pisarz/redaktor/aktor. Ćwiczeń redakcyjne pism użytkowych (CV, list motywacyjny, podanie) czy wystąpień publicznych, rozmowa kwalifikacyjna. 3. Dom źródłem postaw –kształtowanie postaw pracowniczych, omawianie zagadnień związanych z motywacją. Zawód polonista. 4. Życiorys/CV –redagowanie dokumentów aplikacyjnych. Zawód dziennikarz/psycholog/reżyser.	Rozmowy, wypowiedzi pisemne	Kl. IV-VI Kl. VII/VIII
J. obcy (J. angielski/ J. niemiecki)	1. Hobbies and interests – określenie własnego hobby. Zawód tłumacz języka obcego/animotor, hotelarz,	Projekt, drzewo genealogiczne	Kl. IV-VIII

	<p>2. About myself – mówienie o sobie, swoim wyglądzie itp.</p> <p>3. Jobs – poznawanie słownictwa dotyczącego zawodów. Poznawanie zawodów związanych z handlem, usługami.</p> <p>4. Educational system in Poland and in England.</p> <p>5. Zapoznanie ze słownictwem : zwroty grzecznościowe, emocje, ubiór w pracy, instytucjami użyteczności publicznej, obowiązkami poszczególnych pracowników, instrukcjami obsługi.</p> <p>6. Pisanie korespondencji formalnej,</p> <p>7. Poznajemy różne kraje-kultura, turystyka i zwiedzanie-zawód rezydent wycieczek, przewodnik, filolog, językoznawca,</p>	Pogadanka,	
Historia	<p>1. Cywilizacje Bliskiego Wschodu – zawody związane z odkrywaniem starożytnej historii: archeolog, antropolog, archiwista,</p> <p>2. Chrześcijaństwo a islam – kształtowanie poczucia tolerancji potrzebnego w relacjach pracowniczych. Zawód nauczyciel historii, etnograf</p> <p>3. I wojna światowa i jej skutki – zawody związane z wojskowością Zawód: żołnierz, pilot,</p> <p>4. Chronologiczny przegląd zawodów, które zanikły i które powstają.</p>	Projekt	
WOS	<p>1. Kształtowanie osobowości człowieka Zawód psycholog, pedagog, mediator</p> <p>2. Deklaracja Praw Człowieka – promowanie postaw humanitaryzmu. Wolontariat jako wstęp do kariery zawodowej. Zawód kierowca, konwojent, pracownik ONZ</p> <p>3. Prawa i obowiązki obywatela – kształtowanie roli pracownika. Zawód Specjalista ds. PR, księgowy.</p> <p>4. Działalność gospodarcza - wizyta młodego przedsiębiorcy w urzędzie, zabawa w HR-owca, czyli specjalisty od polityki personalnej.</p>	Pogadanka, Prezentacja multimedialna,	KL.VIII
Biologia	<p>1. Biologia jako nauka – poznanie dziedzin nowoczesnej biologii. Zawód mikrobiolog, naukowiec</p> <p>2. Higiena i choroby układu pokarmowego – zaprezentowanie zawodów związanych z omawianym tematem. Zawód lekarz, analityk medyczny, dietetyk.</p> <p>3. Podstawy ekologii –zaprezentowanie zawodów związanych z omawianym zagadnieniem. Zawód teriolog, opiekun zwierząt w ogrodzie zoologicznym</p>	Pogadanka, Przygotowanie uczniów do olimpiady	IV-VIII

	4. Higiena wypoczynku, eliminacja stresu, doping i jego skutki, rodzaje osobowości-zawód lekarz, trener personalny.		
Geografia	<p>1. Mapa Polski-grupy zawodowe w różnych regionach, poszczególnych (kartograf)</p> <p>2. Krajobrazy Polski-specyfika regionów (marynarz, rybak, leśniczy, rolnik, hodowca, kolejarz, górnik, ratownik górski, baca)</p> <p>3. Krajobrazy świata-zawody związane z poznawaniem różnych krajów (etnograf, geograf, meteorolog)</p> <p>4. Podstawy geografii. Zawód: geograf, kartograf</p> <p>5. Środowisko przyrodnicze Polski. (żołnierz, geolog, górnik, hutnik, meteorolog, marynarz, weterynarz, ratownik, latarni, leśniczy)</p> <p>6. Ludność i urbanizacja w Polsce. - najpopularniejsze zawody (architekt, urbanista, projektant, kierowca, robotnik)</p> <p>7. Rolnictwo i przemysł w Polsce. (rolnik, weterynarz, hutnik, górnik, elektryk, robotnik, spawacz, kierowca, pilot)</p> <p>8. Usługi w Polsce (lekarz, pielęgniarka, przedszkolanka, nauczyciel, opiekunka, pracownik socjalny, przedstawiciel handlowy, informatyk, księgowy, sprzedawca, bankowiec, kurier, krawiec, fryzjer, pilot wycieczek, instruktor)</p> <p>9. Ziemia we wszechświecie –zawody związane z astronomią. Demografia Polski – zagadnienia związane z analizą ludności i zmianami mającymi wpływ na zapotrzebowanie na pewne zawody. Zawód: opiekun osoby starszej, organizator rozrywki, kultury. Lekarz geriatra.</p> <p>10. Kraj kwitnącej wiśni - zawody związane z najnowszą technologią wykorzystywaną w Japonii. Zawód architekt, zawód informatyk.</p>	Pogadanka, Mini wykład	<p>Kl. V</p> <p>Kl. VII</p> <p>Kl. VII, VIII</p>
Chemia	<p>1. Nasza szkolna pracowania chemiczna – zaprezentowanie zawodów związanych z chemią. Zawód farmaceuta.</p> <p>2. Straż Pożarna – lekcja pokazowa –omówienie zawodów z branży pożarniczej. Zawód laborant, fryzjer, strażak</p> <p>3. Metale i niemetale-zawody związane z omawianym zagadnieniem. Zawód: chemik, nanotechnolog, geolog.</p> <p>4. I pomoc przedmedyczna w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatruc – ratownictwo medyczne. Zawody medyczne.</p>	Pogadanka, mini wykład Pokazy/ doświadczenia Projekty	Kl. VII - VIII
Fizyka	1. Robotyka i automatyka	Wykład, pogadanka,	Kl. VII - VII

	<p>– zaprezentowanie zawodów z tego obszaru. Zawód mechatronik</p> <p>2. Elektryczność –zawody: elektryk, elektromonter</p> <p>3. Akustyka-zaprezentowanie zawodów związanych z nadawaniem i odbiorem dźwięków. Zawód: realizator dźwięku, dyrygent</p>	wyjazd na zajęcia pokazowe	
Matematyka	<p>1. Statystyka. Zawód: analityk, statystyk, murarz, geodeta, merchandiser, architekt</p> <p>2. Dlaczego uczymy się matematyki, jaka jest jej przyszłość w życiu codziennym, wskazanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka.</p>	Pogadanka Rozmowa	Kl. IV - VIII
Technika	<p>1. Żywnienie - zawód dietetyk</p> <p>2. Mechanika i komunikacja – zawód: kierowca, mechanik samochodowy, mechatronik,</p> <p>3. Maszynoznawstwo-zawód architekt, zawody budowlane, geodeta, wynalazca</p> <p>4. Krawiectwo - zawód krawiec, projektant mody, krojczy, szwaczka, szewc.</p>	Pogadanka, mini wykład	Kl. IV - VII
Informatyka	<p>1. Podstawy programowania. Zawód logistyk, programista</p> <p>2. Poznawanie zasad prawidłowego przygotowywania dokumentów aplikacyjnych CV i listu motywacyjnego – wzory pism urzędowych.</p> <p>3. Zawód informatyk, grafik komputerowy, mechatronik</p> <p>4. Logowanie się do systemu naboru do szkół, pomoc w logowaniu, wyszukiwanie informacji na temat szkół, oferty edukacyjnej miasta i rynku pracy</p> <p>5. Zagrożenia w Internecie - co mój pracodawca znajdzie w Internecie? Mój pozytywny wizerunek. (portale społecznościowe)</p> <p>6. Wyszukiwanie i gromadzenie informacji w Internecie, przedstawienie możliwości technologii informacyjnej (e-banki, e-nauka, e-book, e-learning)</p>	Pogadanka, Prezentacje uczniów Praca indywidualna z uczniem	Kl. VII - VIII Kl. IV - VI
Muzyka	<p>1. Wybitni twórcy i kompozytorzy - zawody związane z tworzeniem muzyki i grą na instrumentach oraz wokalistyką (wokalista, artysta operowy, muzyk)</p> <p>Rozwijanie zainteresowań i predyspozycji artystycznych uczniów - kółko muzyczne, konkursy, przeglądy artystyczne</p>	Wykład, prezentacja multimedialna praca z uczniem	Kl. IV - VIII
Plastyka	<p>1. Życiorysy wybitnych artystów - jak zostać malarzem, rzeźbiarzem, architektem grafikiem, ilustratorem, fotografem, filmowcem, aktorem.</p>	Wykład, prezentacja multimedialna, projekt	Kl. IV - VIII

	2. Rozwijanie zainteresowań uczniów i predyspozycji artystycznych uczniów - kółko plastyczne, udział w konkursach, przeglądach artystycznych	Praca indywidualna z uczniem	
W-F	1. Udział w zawodach i konkursach sportowych - rozwijanie zainteresowań i talentów sportowych 2. Zawód masażysta, rehabilitant, zawód trener sportowy, trener personalny, sędzia sportowy 3. Higiena wypoczynku, zdrowy styl życia eliminacja stresu, doping i jego skutki, rodzaje osobowości.	Praca indywidualna z uczniem projekt	Kl. IV - VI Kl. VII - VIII
Edukacja dla bezpieczeństwa	1. Zawód żołnierz, strażak, policjant, służba celna. Poznawanie zasad rekrutacji, do służb mundurowych. 2. Umiejętność udzielania I pomocy przedmedycznej (zawody związane z ratownictwem medycznym -ratownik medyczny, opiekun medyczny, lekarz, pielęgniarka),	Pogadanka ,mini wykład, projekt	Kl. VII- VIII
WDŻ	1. Galeria charakterów – czyli jacy jesteśmy poznawanie własnego charakteru. Zawód logopeda/psycholog/doradca zawodowy, mediator. 2. Dojrzewanie – wzmianka o różnych aspektach dojrzewania i wchodzenia w różne role (także zawodowe) Zawód ginekolog, endokrynolog itp. 3. Przyjaźń i koleżeństwo – kształtowanie pozytywnych relacji interpersonalnych. 4. Umiejętność współpracy w grupie jako baza do przyszłego zawodu	Mini wykład, pogadanka, projekt Praca w grupach	Kl. VII- VIII
Religia/etyka	1. Przypowieść biblijna o talentach – wykorzystanie własnego potencjału zawodowego. Zawód mediator rodzinny/sędzia/adwokat 2. Na czym polega szczęście? – praca zawodowa jako źródło satysfakcji. Zawód nauczyciel katecheta.	Pogadanka, projekt	Kl. IV- VIII
Godzina wychowawcza	1. Umiejętność komunikowania się, samopoznanie, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, budowanie poczucia własnej wartości, wybór zawodu, 2. Rozmowy indywidualne. 3. Samowiedza a samoocena, zewnątrz – i wewnątrz – sterowność (poczucie kontroli własnego życia). 4. Prawa i obowiązki ucznia – prawa pracownika. Co oznacza być człowiekiem odpowiedzialnym (statut szkoły – regulamin pracy?)	Pogadanka, Praca w grupie, praca indywidualna z uczniem zajęcia integracyjne, wspólne imprezy klasowe, wyjazdy	I - VIII

Tematyka zajęć w klasie 7

1. Kim jest Doradca Zawodowy? Co to jest Doradztwo Zawodowe?
2. Czy wolontariat może być kluczem do kariery?
3. Poznajemy zawody - klasyfikacja zawodów.
4. Poznajemy zawody - klasyfikacja zawodów. Cd.
5. Co w głowie mam? Zmapuj swoje preferencje
6. Czy to, czego się uczę, przyda mi się w przyszłości?
7. Zgadnij, jaki to zawód – kalambury zawodowe.
8. Wykreślanka zawodowa – Czy znam instytucje edukacyjno – zawodowe?
9. Kotwice mojej kariery – 8 kotwic Scheina
10. Jak wybrać szkołę?

Tematyka zajęć w klasie 8

1. System edukacji w Polsce
2. Poznaję siebie - Co lubię? Poznanie siebie warunkiem sukcesu
3. Moja marka osobista
4. Zawód czy kompetencja
5. Jak zostać fachowcem, czyli o roli kwalifikacjach i kompetencjach w profilu zawodowym
6. Jak może wyglądać praca w przyszłości?
7. Zawody w moim najbliższym otoczeniu”
8. Liceum, technikum czy szkoła branżowa?
9. Moje CV – moja reklama na rynku pracy. Co powinno zawierać moje CV?
10. Nagroda prezydenta – Już wiem, w czym jestem dobry/dobra; Podsumowanie zajęć z DZ

VIII. Metody i formy pracy

1. Metody i formy pracy wykorzystywane w klasach I - VI:

- mini wykłady i zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych,
- spotkania z przedstawicielami zawodów,
- wycieczki ukierunkowane na poznawanie różnego rodzaju zawodów,
- udział uczniów w olimpiadach konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych,
- tablica informacyjna o zawodach,
- informacje o doradztwie zawodowym na stronie internetowej szkoły,

2. Metody wykorzystywane na zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- metody audiowizualne – filmy edukacyjne, programy multimedialne, zasoby internetu, prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych,
- mini wykłady,
- pogadanki,
- wywiady,
- gry i zabawy.

Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.

- Wszystkie działania w zakresie współpracy z sojusznikami w ramach realizacji działań z doradztwa zawodowego uwzględniają specyfikę szkoły, jej potrzeby i możliwości, a także lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze.
- Szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania m.in. z Poradnią Pedagogiczno – Psychologiczną w Gliwicach, z lokalnymi regionalnymi pracodawcami.

Efektym końcowym realizacji Szkolnego Programu Doradztwa Zawodowego jest przygotowanie uczniów do podejmowania trafnych decyzji w wyborze dalszego kształcenia oraz przygotowanie absolwentów do zaplanowania kariery zawodowej, umożliwiającej im aktywne funkcjonowanie na rynku pracy, kształcenie przez całe życie.

Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w ZSO nr 14 w Gliwicach oraz roczny plan doradztwa są monitorowane, oraz poddawane ewaluacji.

Rada Pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia społeczno-gospodarczego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę.

Opracowała: Bożena Doluk – Michałowska, Donata Klimaszewska na podstawie materiałów ORE, Dziennika Ustaw, Mapy Karier oraz we współpracy z kierownikami poszczególnych zespołów przedmiotowych w ZSO nr 14